

TU-IN-ZDAJ IN DRUGE PESMI

Janez Menart

VEČNI KROG

Glej, mrak podobe jasne je zabrisal:
omara, stoli, stroj, magnetofon
pa knjige pesmi, ki sem jih napisal —
vse je dobilo siv, puščoben ton.

Zakaj, za vruga, zbiram vso to kramo
kot iz prastarih pravljic vzet skopuh!
Prav nič ne bom odnesel s sabo v jamo,
ne kar imam, ne kar ustvari duh.

Čemù ožemam ta svoj gram možgan,
ko bi lahko veselo hodil v gozd,
pil, jedel, spal, bral kak napet roman
in v starih letih blagroval mladost!

A, glej, spet rime! V mislih spet nastaja
dodatna krama, ki jo zgrinja mrak.
Res vsem ljudem kdaj pamet ponagaja,
a pesnik, ta je kroničen bedak.

BALADA

Med drevjem luna mirno z mano hodi;
iz majskih grmov ptica cvrkutà;
skoz mračni park stezà čez stèzo blodi;
po klopicah sedé po dva in dva.

A tam nekje v rdeči vazelini
tiči orožje; bombe in granate;
atomske glave; glivice in plini;
in drobec smrti čaka tudi nate.

Če vedel bi, kateri drobec, krogla,
atom, bacil in strup strdí mi kri —
o, vse, prav vse telo in duh bi zmogla,
da seme moje smrti ne vzkali.

Uničiti — »Kaj? Kje? moj fantek zlati!«
 se zlobni satan v glavi mi krohoče.
 Vse, kar morí, bi moral pokončati,
 a tega ni in ni in ni mogoče.

Hudó je srcu v toplih majskih dneh,
 ko na stezíce v parku luna svetí,
 ko si mrlič brez groba, na klopeh
 pa v mrak po dva in dva boljše skeleti.

TU-IN-ZDAJ

Novo mesto

Zvonik kapitlja je kot božji prst,
 cerkvena ladja kot mrtvaška pest.
 Do polnoči stolp zrasel bo do zvezd,
 a v tleh vzdrhtel bo prah sprhnelih krst.

Na steni cerkve sončna ura meče
 črn trak čez žolto ploskev brez števil.
 Čez nekdanj sveto prst, sred travnih bilk,
 za mravljo mravlja svoje breme vleče.

Lenobna noga s peto trka v zid
 in v misli kliče mi pokopališče.
 Zid. Travnat krog. A čustvo nekaj išče,
 kar iznad streh v daljavi sluti vid.

Čemù? Kako? Zakaj? Čemù?
 Čemù takó in prav takó?
 Lahko bi tukaj ne bilo zidu.
 Kdo je gradil ta kažipot v nebo?

Lahko bi bombnik zgréšil le za hip
 — tu, tam, povsod —
 to tukaj zdaj bi bil samo še hrib.
 Korak sem-tja in čisto druga pot.

V drug kino: drugo srečanje? drug par?
 Nesrečen, srečen? Druga noč — drug sin?
 Učitelj drug — kirurg bi bil zidar?
 Zvon bije — tu in zdaj — iz lin.

Pritisk na plin, za milimeter manj —
in fant bi bil še živ?
Pol stanovanja in pol kančka sanj
in »gnoj pijani« se ne bi zapil?

Samo nasmeh in bednega dijaka
ne bi odrezali z vrvi ljubezni?
Splav manj — in genij bi ozdravil raka?
Spet — tu in zdaj — vzdrhti udarec trezni.

Lahkó bi zamešála zgodovina
cesarje, viteze in paže
in širna bi bila ta domovina
in vse bilo bi laže?

Lahkó bi vse, kar je, in je bilo,
bilo, kot je, prav táko in enkratno
in prav takó lahkó in spet lahkó
drugačno in obratno.

In kje je tisti blaženi »lahko«,
le kdaj zgubljen, ki bi mi v zdravi tir
usmeril to utrujeno telo
in dal tej moji grenki duši mir?

Svet? Čas? Vrojenost? Sem zakrivil sam?
Je ta moj blaženi »lahko« že to,
da tam, nagrobnik vzdian v božji hram,
tolaži me: NOVAK 1800...?

Da tam ne vidim svojega imena
in za A. D. izlizanih števil,
da gledam mravlje, ki čez prst bremena,
pretežka zanje, vlačijo sred bilk?

Da tam čez jez zelena Krka vre,
da sonce stolp in moje lice greje?
Da v meni žge, a pravim: naj le žge,
umrli bomo pa že kdaj pozneje?

SVEČENIKOM SMRTI

Če rad bi vedel, da sem NIČ,
zazrem se v noč, ki sije;
odveč je, da kak fičfirič
mi dá svoj »bodi-no-mrlič!«
klistir filozofije.

Vsak tepec ve, da bo segnil
in da ta svet ostane.
A dokler živ sem, sem pač živ,
čeprav na litre strup bi pil,
ko v srcu jež se zgane.

Zato naj dušni svečenik,
ki rad bi v zgodovino,
a nima ne besed, ne slik,
da bi blažil človeški krik,
zapre duha latrino.

Ta svet je le prelepa stvar,
da bi za hec čvekači
pehali Smrti na oltar
klecjivce, ki nadlog udar
zahrbtno jih zasači.

Kdor NIČ in SMRT zares časti,
dokaže naj brez hvale:
plin, kroglo, štrik naj si dobi
in čimprej vse nas naredi
za srečne in ostale.

Obljubljam, da v imenu teh,
ki s tem jim reši kože,
s hvaležno solzico v očeh
na grob njegov, od dveh do treh,
vsak dan prinesem rože.

ANTISONG

v stilu straniščne poezije

Anti so bili Slovani,
vrag jih vzел je svoje dni.
Skupaj z gnilimi možgani
zdaj so spet med nas prišli.

Če prezremo antilopo,
antimon in antifriz,
so zasrali vso Evropo
in Ljubljano in Pariz.

Zdaj so »anti« splošna moda,
ki brez mod straši povsod;
štab jim nočna je posoda,
a vsebina, kar je not.

Anti-drama je predstava,
kjer nam kdo pokaže rit,
zraven punco ošlatava,
s penisom pa vrta zid.

Anti-film norce brije
pa dobi cel kup nagrad,
ker ob njem žirijo zvije,
da potem gre laže srat.

Anti-pesem je potiskan
(malo trd) klozet papir.
Anti-glasbo rit nam piska,
če zdravnik nam dá klistir.

Anti-kip je, kar razstaviš:
čevelj, guma, drek, mravljinč.
Anti-sliko pa napraviš,
če v okviru kažeš klinc.

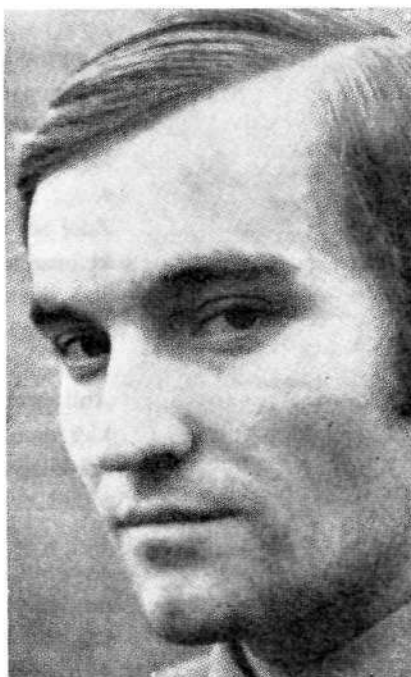
Anti-kritik je pretkanec,
ki iz smrkija dela med,
ki sam ve, da je posranec,
pravi pa, da je estет.

Anti-avtor je zvrst bebca,
 anti-avion je ptič,
 anti-Pepe — to je Pepca,
 anti-panti ni pa nič.

SODNIŠKA ZGRADBA

(I. nagrada za izvirno radijsko igro na nagradnem natečaju RTV Ljubljana 1969)

Evald Flisar

GLASOVI:

SODNIK A. F. G. I.

SODNIK LUPO

SODNIK XYZ

SODNIK R.

NOVI SODNIK

(Strumni koraki po hodniku. Trkanje. Vrata se odklenejo in odpro.)

SODNIK A. F. G. I. (*Uradno*): Dovolite mi, da se predstavim. Sem novi sodnik.

Moje ime je A. F. G. I. K vam me je poslal župan, da bi tukaj opravljal svoje delo. Prosim vas, da me najavite predsedniku sodišča.

SODNIK LUPO (*Priliznjeno, kačje*): Pri priči, pri priči! A sedite najprej, gospod A. F. G. I., sedite, tukaj, prosim. Izvolite, odložite kovček. Tako! Saj ste utrujeni; gotovo ste bili dolgo na poti. (*Vrata se zapro.*) Sporočil bom v kuhinjo, naj skuhajo kavo . . .

SODNIK A. F. G. I.: Ni potrebno.

SODNIK LUPO: Ah, gospod A. F. G. I., verjemite mi, da se vam bo prilegla.

Veste, če pride človek od zunaj . . .

SODNIK A. F. G. I.: Želel bi kar se da hitro spregovoriti s predsednikom sodišča o svojih dolžnostih. Prišel sem sodit.